

Seat No.

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VSupplementary Examination: March/April-2023

**Sanskrit (Optional) Paper-IX
SANO9: Tarkasangraha**

Day and Date: Thursday, 06/07/2023

Total Marks: 60

Time: 12.30 PM To 2.30 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 सुखाद्युपलब्धिः साधनमिन्द्रियम् .....।
अ) बुद्धिः ब) मनः क) चित्तम् ड) आत्मा
- 2 अभावः अस्ति -.....
अ) समवायः ब) सदाभावः क) प्रध्वंसाभावः ड) सम्भावः
- 3 आद्यपतनासमवायिकारणं -----।
अ) पदार्थः ब) परिमाणम् क) पृथक्त्वम् ड) गुरुत्वम्
- 4 अणु हे ----- आहे.
अ) परिमाण ब) पृथक्त्व क) कारण ड) पदार्थ
- 5 आकाशातील कमळ सुगंधी आहे हे ----- हेत्वभासचे उदाहरण आहे.
अ) सत्प्रतिपक्ष ब) आश्रयसिद्ध क) विरुद्ध ड) बाधित
- 6 ज्ञानाचे अधिकरण तो ----- होय.
अ) मन ब) आत्मा क) शरीर ड) इन्द्रिय
- 7 रूप-----प्रकारचे आहेत.
अ) सात ब) पाच क) तीन ड) दोन
- 8 संयोग नाश होणारा गुण ----- होय.
अ) पृथक्त्व ब) विभाग क) गुरुत्व ड) स्नेह
- 9 लिंग परामर्श म्हणजे ----- होय.
अ) प्रत्यक्ष ब) उपमिति क) अनुमान ड) शब्द
- 10 बुद्धिचे -----प्रकार आहे.
अ) सहा ब) पाच क) चार ड) दोन

- 11 शब्द हा ज्याचा गुण आहे ते---- होय.
अ) पृथ्वी ब) आकाश क) जल ड) तेज
- 12 वाक्यार्थस्य ज्ञानम् ..... ज्ञानम्।
अ) वैदिकः ब) शाब्दः क) लौकिकः ड) अनुमितिः
- 13 पांढरा रंग -----राहतो.
अ) पृथ्वीमध्ये ब) जलामध्ये क) वायूमध्ये ड) आकाशामध्ये
- 14 ----- हा गुण नाही
अ) रूप ब) रस क) स्पर्श ड) कर्म
- 15 कार्याच्या पूर्वी ----- नियमाने असते.
अ) वास्तव्य ब) अस्तित्व क) कारण ड) साधन

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 संयोगः।
2 प्रत्यक्ष प्रमाण स्पष्ट करा.
3 संयोगाचे प्रकार स्पष्ट करा.
4 लिङ्ग त्रिविधम्।

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 'समवाय' यावर विवेचक टिप लिहा.
2 अभावाचे चार स्पष्ट करा.
3 जहल्लक्षणा सविस्तर स्पष्ट करा.
4 वाक्यार्थाचे ज्ञान होण्यास कारण असणारी तीन गोष्टी स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 अन्नंभट्ट जीवनकाळ व ग्रंथसंपदा स्पष्ट करा.
2 हेत्वाभास म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VSupplementary Examination: March/April-2023

Sanskrit (Optional) Paper-IX

SANO9: Tarkasangraha

Day and Date: Thursday, 06/07/2023

Total Marks: 60

Time: 12.30 PM To 2.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 सुखाद्युपलब्धिः साधनमिन्द्रियम् .....|

अ) बुद्धिः ब) मनः क) चित्तम् ड) आत्मा

Option 2

2 अभावः अस्ति -.....

अ) समवायः ब) सदाभावः क) प्रध्वंसाभावः ड) सम्भावः

Option 3

3 आद्यपतनासमवायिकारणं -----|

अ) पदार्थः ब) परिमाणम् क) पृथक्त्वम् ड) गुरुत्वम्

- 4 Option 4
अणु हे ----- आहे.
अ) परिमाण ब) पृथक्त्व क) कारण ड) पदार्थ
- 5 Option 1
आकाशातील कमळ सुगंधी आहे हे ----- हेत्वभासचे उदाहरण आहे.
अ) सत्प्रतिपक्ष ब) आश्रयसिद्ध क) विरुद्ध ड) बाधित
- 6 Option 2
ज्ञानाचे अधिकरण तो ----- होय.
अ) मन ब) आत्मा क) शरीर ड) इन्द्रिय
- 7 Option 2
रूप-----प्रकारचे आहेत.
अ) सात ब) पाच क) तीन ड) दोन
- 8 Option 1
संयोग नाश होणारा गुण ----- होय.
अ) पृथक्त्व ब) विभाग क) गुरुत्व ड) स्नेह
- 9 Option 2
लिंग परामर्श म्हणजे ----- होय.
अ) प्रत्यक्ष ब) उपमिति क) अनुमान ड) शब्द
- 10 Option 3
बुद्धिचे ----- प्रकार आहे.
अ) सहा ब) पाच क) चार ड) दोन
- 11 Option 4
शब्द हा ज्याचा गुण आहे ते---- होय.
अ) पृथ्वी ब) आकाश क) जल ड) तेज
- 12 Option 2
वाक्यार्थस्य ज्ञानम् ..... ज्ञानम्।
अ) वैदिकः ब) शाब्दः क) लौकिकः ड) अनुमितिः
- 13 Option 2
पांढरा रंग ----- राहतो.
अ) पृथ्वीमध्ये ब) जलामध्ये क) वायूमध्ये ड) आकाशामध्ये
- 14 Option 2
----- हा गुण नाही
अ) रूप ब) रस क) स्पर्श ड) कर्म
- 15 Option 4
कार्याच्या पूर्वी ----- नियमाने असते.
अ) वास्तव्य ब) अस्तित्व क) कारण ड) साधन

Option 3
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 संयोगः।

Ans:

2 प्रत्यक्ष प्रमाण स्पष्ट करा.

Ans:

3 संयोगाचे प्रकार स्पष्ट करा.

Ans:

4 लिङ्ग त्रिविधम्।

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 'समवाय' यावर विवेचक टिप लिहा.

Ans:

2 अभावाचे चार स्पष्ट करा.

Ans:

3 जहल्लक्षणा सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:

4 वाक्यार्थाचे ज्ञान होण्यास कारण असणारी तीन गोष्टी स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 अन्नंभट्ट जीवनकाळ व ग्रंथसंपदा स्पष्ट करा.

Ans:

2 हेत्वाभास म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

Ans:

*****